

GUIA DOCENT
LITERATURA HISPANOAMERICANA II

Coordinació: ROMERO MORALES, YASMINA DEL ROCÍO

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	LITERATURA HISPANOAMERICANA II			
Codi	101066			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Llengües Aplicades i Traducció i Grau en Filologia Hispànica	4	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Filologia Hispànica	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	3		3
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	ROMERO MORALES, YASMINA DEL ROCÍO			
Departament/s	FILOLOGIA I COMUNICACIÓ			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Classes presencials: 60h Treball autònom: 90h			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ROMERO MORALES, YASMINA DEL ROCÍO	yasmina.romero@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

Aquesta assignatura explorarà el desenvolupament de la literatura hispanoamericana des del moviment modernista fins a la novel·la del *boom* hispanoamericà, considerant tant les perioditzacions i moviments literaris en què s'insereixen els seus autors/es i textos com les dinàmiques socials, polítiques i culturals que intervenen en la seva producció.

S'emfatitzaran les formes i perspectives des de les quals algunes aproximacions crítiques contemporànies han orientat l'estudi de les obres, autors/es i moviments més representatius de la literatura hispanoamericana de finals del segle XIX i fins a la dècada dels setanta del segle XX. En aquest sentit, les lectures i les anàlisis proposades s'organitzaran en funció dels diferents debats i etapes a partir dels quals la crítica literària hispanoamericana ha estudiat les obres, els autors/es i els moviments literaris que han donat forma al que s'ha anomenat literatura hispanoamericana. En aquest sentit, es buscarà que el/la estudiant, d'una banda, distingeixi les especificitats de la literatura i la cultura hispanoamericanes i, de l'altra, sigui capaç d'analitzar els textos proposats tenint en compte tant el marc històric i social de la seva producció com les eines pròpies de la crítica literària hispanoamericana.

Prerequisits	Els/les estudiants internacionals matriculats/des a través de programes de mobilitat o d'intercanvi (per exemple, Erasmus) han de tenir present que aquesta assignatura exigeix un coneixement oral i escrit de la llengua espanyola corresponent a un nivell superior (B2/C2 del Marc Europeu).
---------------------	--

Objectius acadèmics de l'assignatura

- O.1.- Apropar els/les estudiants a models de periodització de la història de la literatura hispanoamericana, des de finals del segle XIX fins a la dècada dels setanta del segle XX.
- O.2.- Aprofundir en l'aprenentatge i la reflexió de textos literaris hispanoamericans, mitjançant comentaris de textos que considerin les especificitats del marc històric i social de la seva producció.
- O.3.- Aprendre a treballar amb textos de crítica literària i cultural vinculats als estudis hispanoamericans.
- O.4.- Desenvolupar un pensament crític i reflexiu sobre la literatura hispanoamericana i en relació amb problemes culturals i de crítica literària hispanoamericana.
- O.5.- Aprendre l'ús de recursos, fonts i tècniques necessàries per a l'aprenentatge, investigació i reflexió de la literatura hispanoamericana.

Competències

Competències bàsiques

- CB2 Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i adquirir les competències que acostumen a demostrar-se mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- CB3 Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per a emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'indole social, científica o ètica.
- CB4 Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- CB5 Saber desenvolupar aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Competències generals

- CG1 Demostrar capacitat d'anàlisi i de síntesi.
- CG2 Analitzar i avaluar un tema o matèria, aplicant un raonament crític i objectiu.
- CG3 Demostrar creativitat i iniciativa.
- CG4 Planificar adequadament el treball individual i en equip i gestionar el temps.
- CG5 Valorar el rigor i la qualitat del treball acadèmic.

CG6 Demostrar una actitud sistemàtica de rigor en el treball.

CG8 Planificar adequadament l'organització del treball i la investigació.

CG9 Dissenyar i gestionar projectes en l'àmbit de l'empresa i l'educació.

Competències específiques

CE15 Reconèixer els trets creatius associats a la literatura espanyola i hispanoamericana.

CE16 Conèixer els principals textos, autors i moviments literaris en llengua espanyola, així com la seva evolució històrica i el seu context literari i sociolingüístic.

CE17 Conèixer els fonaments teòrics de la literatura, dels moviments de la història literària i dels corrents de la crítica literària.

CE18 Saber interpretar i jutjar els textos literaris des d'una perspectiva crítica.

CE19 Saber identificar les relacions entre els esdeveniments històrics i socials i la producció literària, al llarg dels diversos períodes històrics i marcs culturals, especialment al món hispànic.

CE21 Tenir coneixement i domini pràctic de retòrica, estilística i altres recursos associats al procés de creació literària i a l'optimització dels objectius de la comunicació oral i escrita en llengua espanyola.

CE23 Saber utilitzar tècniques específiques necessàries per a estudiar i ensenyar textos literaris de diverses èpoques.

CE25 Conèixer i saber aplicar de manera bàsica els procediments de recerca relacionats amb l'estudi de la llengua espanyola i la seva literatura, incloent-hi l'ús de laboratoris.

Competències transversals

CT1 Adquirir una adequada comprensió i expressió oral i escrita del català i del castellà.

CT5 Adquirir nocions essencials del pensament científic.

Continguts fonamentals de l'assignatura

T1. Fi de segle a Hispanoamèrica. Context històric, cultural i artístic. El Modernisme. Fundadors: José Martí. L'apogeu de la poesia modernista: Rubén Darío.

T2. Hispanoamèrica i la seva literatura al començament del segle XX. La novel·la de la revolució mexicana: Mariano Azuela i Martín Luis Guzmán.

T3. La narrativa de la terra: Ròmul Gallecs i Horaci Quiroga. La novel·la indigenista. Altres tipus de narrativa: Roberto Arlt. Veus de dona a la lírica postmodernista: Delmira Agustini, Joana d'Ibarbourou, Alfonsina Storni, Teresa de la Parra i Gabriela Mistral.

T4. La literatura hispanoamericana en el període d'entreguerres: del postmodernisme a les avantguardes. Característiques, manifestos, etapes, ismes i polèmiques. Les avantguardes poètiques: Vicente Huidobro, Pablo Neruda i César Vallejo.

T5. La nova narrativa. Les novel·les del dictador. El realisme màgic. Jorge Luis Borges, Adolfo Bioy Casares, Miquel Àngel Astúries, Alejo Carpentier, Maria Lluïsa Bombal, Silvina Ocampo i Juan Rulfo. La lírica postavantgardista: Octavio Paz, Nicanor Parra i Mario Benedetti.

T6. El *boom* de la narrativa hispanoamericana i la "nova novel·la": Mario Vargas Llosa, Julio Cortázar, Ernesto Sábato, Elena Garro, Carlos Fuentes i Gabriel García Márquez. La gran dona del *boom*: Carmen Balcells.

Eixos metodològics de l'assignatura

L'assignatura es portarà a terme en dues sessions setmanals presencials. Cada sessió consistirà en, per una banda, lliçons de caràcter expositiu dictades per la professora, amb suport audiovisual i informàtic i que tenen com a objectiu principal que l'alumnat aconseguixi ser capaç d'analitzar de manera crítica i contextualitzada textos literaris de les èpoques estudiades, així com identificar les tendències de cada moviment i la seva implicació amb altres factors de tipus socio-cultural (36 hores). D'altra banda, les sessions es complementaran amb la participació activa del grup classe, mitjançant pràctiques presencials (20 hores) i no presencials (35 hores), debats i reflexions al voltant de les lectures i els autors/es treballats/des. Es comptarà amb les tutories individuals de caràcter presencial (2 hores) i les de caràcter no presencial (5 hores), així com la preparació i realització de diferents proves sobre els continguts i competències de l'assignatura (4 hores presencials, 40 no presencials).

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Veure programa.

Sistema d'avaluació

L'alumnat matriculat en aquesta assignatura haurà d'aconseguir, almenys, una qualificació final d'un 5 per superar-la. Així mateix, amb l'objectiu de valorar la correcta adquisició tant de coneixements com de competències, s'utilitzaran diferents estratègies avaluatives amb la ponderació següent:

AVALUACIÓ CONTÍNUA

- Bloc I - Realització i entrega de les pràctiques programades d'aula (presencials i al campus virtual). **25%**

- Bloc II - Projecte escrit (format .doc) i audiovisual (format .ppt) sobre un tema consensuat amb la professora. La seva extensió i altres aspectes necessaris per a la realització seran indicats el primer dia de classe. S'haurà de lliurar el dia de l'exposició com a data límit. **25%**
- Bloc III - Exposició oral del projecte escrit a classe. **25%**
- Bloc IV - Examen teòric-pràctic final dels continguts. **25%**

AVALUACIÓ ALTERNATIVA

L'estudiant o l'estudianta que es vulgui acollir a l'avaluació alternativa haurà de presentar un contracte de treball o justificar, mitjançant un escrit dirigit a la degana, les raons que li impossibiliten fer l'avaluació continua en un termini de cinc (5) dies des del començament del quadrimestre. Per més informació, envieu un correu electrònic a lletres.secretariacentre@udl.cat o adreceu-vos a la Secretaria Acadèmica de la Facultat de Lletres. L'avaluació alternativa consistirà en l'examen teòric-pràctic final dels continguts amb una ponderació del **100%**.

OBSERVACIONS

- Les faltes d'ortografia descomptaran a totes les pràctiques, treballs i exàmens a raó de **1 punt** per falta. Els errors morfosintàctics i lèxics també repercutiran en la qualificació. La no utilització d'un llenguatge inclusiu en les proves, ja siguin orals o escrites, en descomptarà **1 punt** de la qualificació final.
- No es tolerarà en cap cas el plagi o còpia i la seva conseqüència directa serà l'aplicació del que estableix la Normativa d'Avaluació i Qualificació de la Docència dels Graus i Màsters de la UdL. Es considera plagi la reproducció de paràgrafs a partir de textos d'autoria diferent de la de l'alumne/a (internet, llibres, articles...), quan no se'n citi la font original de la que provenen.

Bibliografia i recursos d'informació

Lectures obligatòries:

- Selecció de textos de la professora.

Bibliografia bàsica complementària:

- Adorno, Rolena y Roberto González Echevarría (2017). *Breve historia de la literatura latinoamericana colonial y moderna*. Madrid: Editorial Verbum.
- Ainsa, Fernando (1986). *Identidad cultural de Iberoamérica en su narrativa*, Madrid, Gredos.
- Altamirano, Carlos (ed.) (2010). *Historia de los intelectuales en América Latina. Tomo II: Los avatares de la "ciudad letrada" en el siglo XX*. Madrid: Katz Editores.
- Barrera, Trinidad (coord.) (2008). *Historia de la literatura hispanoamericana*. 3 vols. Madrid: Cátedra.
- Brunner, José Joaquín (2002). "Modernidad: centro y periferia. Claves de lectura". *Términos críticos de la sociología de la cultura*. Carlos Altamirano (coord.). Buenos Aires: Paidós.
- Castro-Klaren, Sara (ed.) (2008). *A Companion to Latin American Literature and Culture*. Malden, MA: Blackwell Publishing.
- Franco, Jean (1987). *Historia de la literatura hispanoamericana a partir de la independencia*. Barcelona: Ariel.
- Gomes, Miguel (comp.) (2002). *Estética del Modernismo hispanoamericano*. Caracas: Biblioteca Ayacucho.
- González-Echeverría, Roberto y Enrique Pupo-Walker (ed.) (2006). *Historia de la literatura hispanoamericana*, vol. 1 y 2. Madrid: Gredos.
- González Stephan, Beatriz et al. (comp.) (1995). *Esplendores y miserias del siglo XIX. Cultura y sociedad en América Latina*. Caracas: Monte Ávila Editores.
- Henríquez Ureña, Pedro (1947). *Historia de la cultura en la América Hispánica*. México: Fondo de Cultura Económica.
- (1964). *Las corrientes literarias en la América Hispánica*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Íñigo Madrigal, Luis (coord.) (1993). *Historia de la literatura hispanoamericana*. Tomo II y III. Madrid: Cátedra.
- Le Corre, Hervé (2001). *Poesía hispanoamericana posmodernista. (Historia, teoría, prácticas)*. Madrid: Gredos.
- Martín-Barbero, Jesús (2010). *De los medios a las mediaciones. Comunicación, cultura y hegemonía*. 10ª ed. Rubí: Anthropos Editorial.
- Mattalia, Sonia (2003). *Máscaras suele vestir. Pasión y revuelta: escrituras de mujeres en América Latina*. Madrid: Iberoamericana-Vervuert.
- Molloy, Sylvia (2012). *Poses de fin de siglo. Desbordes del género en la modernidad*. Buenos Aires: Eterna Cadencia.
- Montaldo, Graciela (1995). *La sensibilidad amenazada. Tendencias del Modernismo latinoamericano*. Caracas: Planeta/Fundación Celarg.
- Oviedo, José Miguel (1995). *Historia de la literatura hispanoamericana*. 4 vols. Madrid: Alianza.
- Paz, Octavio (1987). *Los hijos del limo*. Barcelona: Seix Barral.
- Picón Salas, Mariano (1944). *De la Conquista a la Independencia; tres siglos de historia cultural latinoamericana*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Rama, Ángel (1982). *Transculturación narrativa en América Latina*, México: Siglo XXI.
- (1984). *La ciudad letrada*, Hanover: Ediciones del Norte.

Ramos, Julio (2009). *Desencuentros de la modernidad en América Latina. Literatura y política en el siglo XIX*. Caracas: Fundación El perro y la rana.

Sarlo, Beatriz (2007). *Una modernidad periférica. Buenos Aires 1920-1930*. Buenos Aires: Nueva Visión.

Schwartz, Jorge (1991). *Las vanguardias latinoamericanas. Textos programáticos y críticos*, Madrid, Cátedra.

Shaw, Donald L. (2018). *Nueva narrativa hispanoamericana. Boom. Posboom. Posmodernismo*. Madrid: Cátedra.

Szurmuk, Mónica y Robert Mckee Irwin (2009). *Diccionario de estudios culturales latinoamericanos*. México, D. F.: Siglo XXI.

Todorov, Tzvetan (1980). *Introducción a la literatura fantástica*. México: Premia editora.

Williams, Raymond Leslie (2003). *The Twentieth-Century Spanish American Novel*. Austin: The University of Texas Press.

William Foster, David y Daniel Altamiranda (eds.) (1997). *From Romanticism to Modernismo in Latin America*, vol. 3. Nueva York y Londres: Garland Publishing, Inc.